आ.ब.२०७८/०७९ को क्षेत्रगत संक्षिप्त समीक्षा

क. आर्थिक प्रशासन सुधार तथा वित्त व्यवस्थापन क्षेत्र :-

स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन,स्रोत फुकुवामा भएको ढिलाई र कोभिड -१९ को प्रतिकुलता जस्ता कारण धनगढी उप-महानगरपालिकामा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा कार्यक्रमगत खर्चको अवस्था सन्तोषजनम रहन सकेन । शीर्षकगत आधारमा हेर्दा कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक तर्फ ८७ करोड ९५ लाख ४८ हजार ६ सय ३५ रुपया र पूँजीगत विकास तर्फ ५६ करोड ९१ लाख ८० हजार १ सय ७६ रुपैँया खर्च भएको छ । समग्रमा आ.ब. २०७८/०७९ को समिक्षा अवधिमा कूल प्राप्त रकम १ अरब ९६ करोड १७ लाख ६६ हजार १ सय ३ मध्ये १ अरब ४४ करोड ८७ लाख २८ हजार ८ सय ११ रुपया खर्च भएको देखिन्छ जुन लक्ष्यको ७३.८४ प्रतिशत हुन जान्छ । त्यसैगरी लागत साझेदारी बाट उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन गरिएका योजनाहरुमा करिव ५ करोड रुपया थप समेत परिचालन भएको छ । शीर्षकगत खर्च मध्ये पनि चालु खर्च ६१ प्रतिशत र पूँजीगत खर्च ३९ प्रतिशत भएको देखिन्छ ।

- **आर्थिक विकास (कृषि,उद्योग,प्रर्यटन,सहकारी,वित्तिय क्षेत्र, जलस्रोत तथा सिचाई, पशुपंक्षी विकास, वाणीज्य र आपूर्ति) :-** कूल विनियोजित रकम ८ करोड ७ लाख ६० हजार ५ सय ६० मध्ये ६ करोड ८ लाख ३२ हजार ८ सय ७१ भएको छ जुन कुल विषयगत विनियोजित रकमको ६८.८७ प्रतिशत हो ।
- **पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य विकास :-** कूल विनियोजित रकम रु ४० करोड ९० लाख ९ हजार १ सय ४३ मध्ये २७ करोड ८३ लाख ३० हजार ७ सय २३ खर्च हुन सकेको छ जुन कुल विषयगत विनियोजित रकमको ६८.०५ प्रतिशत हो ।
- **सामाजिक विकास (शिक्षा,स्वास्थ्य,खानेपानी तथा सरसफाई,भाषा तथा संस्कृति,लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण,युवा तथा खेलकुद, जनसंख्या तथा वसाईसराई,सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण) :-** कुल विनियोजित रकम ९८ करोड ९७ लाख ६ हजार ५ सय ६९ मध्ये ७३ करोड ५५ लाख ३२ हजार ६ सय ७७ खर्च भएको छ जुन लक्ष्यको ७४.३१ प्रतिशत हो ।
- **सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र :-** कुल विनियोजित रकम ३ करोड १६ लाख ६९ हजार १ सय ३३ मध्ये १ करोड १७ लाख ९० हजार ९ सय २० खर्च भएको छ जुन लक्ष्यको ३७.२३ प्रतिशत हो ।

➢ **वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन** :- कुल विनियोजित रकम ७७ लाख ७१ हजार १ सय ३३ मध्ये ५६ लाख ८४ हजार ३ सय ८६ रुपैँया खर्च भएको छ जुन लक्ष्यको ७४.०६ प्रतिशत हो ।

तालिकाको रुपमा प्रस्तुत गर्दा

विषयगत क्षेत्र	विनियोजित रकम	खर्च	खर्च (%)
आर्थिक विकास तर्फ	८७०६०५६०	६०८३२८७१	६९.८७
पूर्वाधार विकास तर्फ	४०९००९१४३.५०	२७८३३०७२३.३८	६८.०१
सामाजिक विकास	९८९७०६५६९	७३५५३२६७७.९७	७४.३१
संस्थागत विकास, सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	३१६६९१३३	११७९०९२०.४०	३७.२३
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	७७७११३३	५६८४३८६	७४.०६
कुल जम्मा	१५२५२१६५३९	१०९२१७१५७९	६४.७

यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा कुल आय १ अरब ८१ करोड २८ लाख २२ हजार १ सय ३ प्रक्षेपित गरिएकोमा कूल १ अरब ९६ करोड १७ लाख ६६ हजार १ सय ३ रुँपया राजश्व प्राप्ति भएको छ । जसमध्ये नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार बाट वित्तीय समानीकरण तर्फ ३३ करोड ७८ लाख ६८ हजार नेपाल सरकार / प्रदेश सरकार शसर्त अनुदान तर्फ ५४ करोड १३ लाख ९० हजार ७९ रुपयाँ, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान तर्फ ३ करोड ४२ लाख ७४ हजार ९ सय ७८ , नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार विशेष अनुदान तर्फ २ करोड ८५ हजार ८ सय ७५ गरी जम्मा कूल १ अरब ९६ करोड १७ लाख ६६ हजार १ सय ३ रुपैयाँ राजश्व प्रप्ति भएको छ । यसैगरि राजश्व बाँडफाँड तर्फ ४७ करोड ४ लाख ६७ हजार ९ सय २७ रुपयाँ अनुदान प्राप्त भएको छ ।

ख. राजश्व परिचालन क्षेत्र :-

आ.ब. २०७७/०७८ को तुलनामा आ .ब.२०७८/०७९ मा लक्ष्य अनुसार राजश्व परिचालनले गति लिएको देखिएतापनि अपेक्ष्या अनुरुपको राजश्व संकलन भने हुन सकेन । आ.ब.२०७८/०७९ मा आन्तरिक आयको प्रश्चावित लक्ष्य ४० करोड ७९ लाख ९० हजार रुपैयाँ (सरि आएको मौज्दात रु १५ करोड समेत) रहेको थियो । समिक्षा अवधिमा

२२ करोड १९ लाख २२ हजार ५ सय २० रुपैयाँ १७ पैसा आन्तरिक राजश्व उठेको छ ।जुन लक्ष्य बमोजिमको ८३.०१ प्रतिशत हुनजान्छ । आन्तरिक राजश्वको आयतन गत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को तुलनामा थोरै प्रतिशतले बढेतापनि कोभिड १९ का कारण लामो समय गतिशील हुन नसकेको अर्थतन्त्रको लागि यो सुखद कुरा नै मान्नु पर्छ ।

ग. शहरी विकास तथा पूर्वाधार क्षेत्र :-

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य विकास बजेट तर्फ कुल विनियोजित रकम ४० करोड ९० लाख ९ हजार १ सय ४३ मध्ये २७ करोड ८३ लाख ३० हजार ७ सय २३ खर्च हुन सकेको छ जुन लक्ष्यको ६८.०५ प्रतिशत हो ।

क्र.स.	योजनाको विवरण	इकाई	परिमाण
१	सडक कालोपत्रे	कि.मि.	११
२	कालोपत्रे स्तरीकरण	कि.मि.	७.२६९
३	सडक ग्राभेल	कि.मि.	५०.०२८
४	सडक आर.सी.सी.	कि.मि.	०.११२
५	सडक पि.सि.सी.	कि.मि.	१.८९३
६	सडकमा ब्लक छाप्रे काम	कि.मि.	०.०६९
७	टेवा पर्खाल	कि.मि.	०.०१
८	रिटेनिङ् स्ट्रक्चर	कि.मि.	०.३
९	मोटरेवल पक्कि पुल	ओटा	३
१०	झोलुंगे पुल	ओटा	२
११	पक्कि नाली	कि.मि.	७
१२	कच्ची नाली	कि.मि.	२२
१३	वडा कार्यालय भवन	ओटा	१२
१४	विद्यालय भवन	ओटा	९
१५	विद्यालयको भान्साघर निर्माण	ओटा	२०
१६	स्वास्थ्य भवन	ओटा	११
१७	सामुदायिक भवन	ओटा	१९
१८	वाल उद्यान	ओटा	१
१९	बसपार्क	ओटा	१
२०	घन्टाघर	ओटा	१
२१	धनगढी उ.म.न.पा.को डिजिटल प्रोफाइल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।		

घ. न्यायिक निरुपण :-

- जम्मा नयाँ मुद्दा दर्ता संख्या : २५
- अघिल्लो वर्षबाट जिम्मेवारी सरेका मुद्दा : १८
- कूल मुद्दा संख्या : ४३
    - जग्गा सिमाना विवाद सम्बन्धी : १८
    - ज्याला मजदूरी र अन्य : २५
- मिलापत्र भएका : ६
- मिलापत्र हुन नसकी अदालत पठाइएका : ११
- प्रक्रियामा रहेका : २५
- फिर्ता पठाइएको : १

ङ पशुशाखा संग सम्वन्धित :-

- मेडिकल उपचार सेवा : ४६७१७
- प्रयोगशाला सेवा : ११९६
    - गोबर परिक्षण : ११३१
    - दुध परिक्षण : ३२
    - कृत्रिम गर्भाधान सेवा : १४३४
    - गाई : १०२१
    - भैसी : ३५५
    - बाख्रा : ५७
    - गर्भ परिक्षण : ५४७
    - खोप सेवा : २३४१०
    - सामुदायिक कुकुर बन्ध्याकरण सेवा : २३२

च. कृषि शाखा संग सम्वन्धित :-

- कूल विनियोजित बजेट : ३८९८९०००/-
- खर्च : २७३०२०३०/-
- खर्च प्रतिशत : ७०.०२%
- माछापोखरी विस्तार : १०.१५ हेक्टरमा
- एकीकृत शत्रु जीव व्यवस्थापन सम्बन्धी कृषक पाठशाला संचालन :लाभान्वित समूह ६
- तरकारी खेतीका लागि प्लास्टिक अनुदान : लाभान्वित संख्या १६ जना
- मुक्त कमैयाका लागि आयआर्जन कार्यक्रम संचालन : लाभान्वित समुह ५
- माटो जाँच शिविर संचालन : लाभान्वित संख्या ४०० जना
- साना सिचाई सहयोग कार्यक्रम : लाभान्वित समुह ५८
- किसान सूचीकरण कार्यक्रम : लाभान्वित संख्या १४४० जना
- च्याउको विउ वितरण (५०% अनुदान) : लाभान्वित २०० जना
- बगर खेति सहयोग कार्यक्रम : लाभान्वित समूह ५
- खाद्यान्न बालीको उन्नत बिउ उपयोगमा मूल्य अनुदान: लाभान्वित समुह १०
- तरकारी बालीको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन : लाभान्वित संख्या ८७ जना
- महिला समुह/सहकारी/संस्थाहरुको लागि कृषि उत्पादनमा आधारित सीपमूलक तालिम : लाभान्वित संख्या ४५० जना
- फलफुल बगैचा विकास कार्यक्रम : लाभान्वित संख्या ९ जना

छ. वन , वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :-

कोभिड –१९ वाट सृजित प्रतिकूल परिस्थितिका कारण मुलुकको अर्थतन्त्र र समग्र शासन प्रकृयामा नै जटिल अवस्था वाट गुज्रनुपर्यो। विगतका वर्षहरुमा महामारीका

कारण उत्पन्न मानव स्वास्थ्यजन्य संकट व्यवस्थापनमा महानगरपालिकाले उद्धार जनचेतनामूलक कार्यक्रम र राहत वितरणका कार्यहरु सम्पन्न गरेको थियो । महानगरले हालसम्म १ लाख ६६ हजार ४ सय ८४ जनाले खोपको पहिलो मात्रा , १ लाख ६० हजार ७ सय ५१ जनाले खोपको दोस्रो मात्रा र ५२ हजार ५ सय १५ जनाले **"बुस्टर डोज"** लगाएको देखिन्छ । यसैगरी हालसम्म १४७६५ जनाको नि:शुल्क स्वाव संकलन तथा परिक्षण गरिएको छ । यसैगरी कोभिड १९ को संवेदनशीलतालाई ध्यान दिई वडा नं १५ को कनरी मा १५० वेडको आईसोलेसन सेन्टरको स्थापना, **Holding Center** संचालन महीला **Holding Center** र नगरका सबै नागरिकलाई नि:शुल्क एम्वुलेन्स सेवा सन्चालन गरिएको छ । धनगढी नगर अस्पताल बेलीका अक्सीजन प्लान्ट जडान कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

समग्रमा सकारात्क पक्षहरु

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापतको रकम बैँकिङ प्रणाली मार्फत व्यक्तिगत खाता खोली वितरण गरिएको ।
- कोभिड -१९ का कारण लामो समय गतिशील हुन नसकेको अर्थतन्त्रको बावजुत पनि आन्तरिक राजश्व उल्लेखित मात्रामा संकलन भएको ।
- धनगढी नगर अस्पताल बेलीमा अक्सीजन प्लान्ट जडान भएको ।
- वडा नं १५ को कनरीमा १५० वेडको आईसोलेसन सेन्टर स्थापना साथै महिलाका लागि छुट्टै महिला Holding Center निर्माण ।
- भारत वाट आउने नेपाली नागरिकहरुलाई सिमा प्रवेश क्षेत्रमै एन्टीजेन परिक्षण तथा होल्डिङ सेन्टरको स्थापना ।
- वर्षायाममा हुने डुवानको दिगो व्यवस्थापनमो लागि खोलानाला अतिक्रमण व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई अभियानका साथ शुरुवात गरिएको ।
- वन तथा वातावरण संरक्षणको लागि वडा नं ४, ५, ६ र १३ मा रहेका सामुदायिक वन भित्रवाट बग्ने कैलाली खोला सहितको क्षेत्रलाई संरक्षण गर्ने गरी **"Greenery Park", Footpath** सहितको करिडोर निर्माणको लागि **DPR** तयार गर्ने कार्य आरम्भ गरिएको ।
- फोहरलाई स्रोतमै वर्गिकरण गरि संकलन र अन्तिम व्यवस्थापन गर्दै जैविक फोहरबाट घरमै कम्पोस्ट मल बनाउन प्रागारिक खेतीलाई प्रोत्साहन गरिएको ।

- नगर क्षेत्र भित्र संचालन गरिने योजनाहरुको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरण परीक्षण, वातावरण प्रभाव मूल्यांकन अनिवार्य रुपमा गर्नु लागु गरिएको छ भने वातावरीण सूचकको अध्ययनको लागि **"Environmental Assessments Lab"** निर्माण गर्ने कार्य आरम्भ गरिएको ।
- सबै वडाहरुमा सडक संजाल, विद्युत तथा नेटको व्यवस्था भएको ।

<u>चुनोतिहरु</u>

- नगरको कुल खर्च जम्मा ७३.०८ प्रतिशत हुनुले हाम्रो समग्र वित्त व्यवस्थापन कुशलापूर्वक हुन नसकेको देखिन्छ । जसमा पूँजीगत खर्चको हिस्सा ६७.७७ मात्र रहेको ।
- आन्तरिक आय न्यून रहेको ।
- छिमेकि देश संगको खुला सिमाना ।
- छाडा चौपायाहरुको व्यवस्थापन ।
- नीतिगत तथा कानूनी जटिलताहरु ।
- कर्मचारी बृति विकास ।
- फोहर व्यवस्थापनमा जनसहभागिता नहुनु ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता विकास ।
- सार्वजनिक स्वास्थ्य र शिक्षाको सुधार ।
- ढल निकास तथा व्यवस्थापन ।